

Сүөһү
кыстыга

Ханаайттар уонна
илии-атах кэтээччилэр

— Матнык бастарык-
лах, илэр-барыр кэмгэ
банга расчётнай счёту-
тар үл-харчы ишэрэ ох-
сон испэтэ улаахыннык
ахлаахта. Төлөнө охсубат-
тан уматык кэлгитэ быт-
а быста салбанар. Ды-
нэр, бордууксубаны оно-
ро өлөрбүт да, онтукабыт
үл-харчы буудан эргилэн
келет, — дин көрсөт Кы-
таанык кыйлыгын быһы-
лыга Н. Г. Михайлов

[illegible]

Эрдэ тариммийг барьж өргүүлж сууцүүлэх бол-
бут. Байх гуна днээ бий-
ийг сайн үгүмэннээх үлэ-
үлэлэн, ходоуа барыга
мраастанна. нүрүлэнна.
Оттоонунга орохуун-орон-
пюрдуун кыраабыл, х-
туур тутгулар. Бийиийн
малтөх үүгүүлэх сайн-
на бийирийнгиаагар
нөбүчү от оттоонут. Хо-
лобур, кэтэх сүгүлэхтөр
400-чээ тонна, нөһилик
үрдүн 1227 тонна от-
тоох кыстынн кинриб-
тар. Дойду тас өртүгэр
257 тонна оттоонут. Ою-
но зин 253 тонна ком-
бинормнаахтар. Ити эрээ-
ри ол татим, атынга аны-
да 500-чээ тонна оту,
200 тонна комбинорму,
100 тонна фураж бурду-
гу, 50 тонна соломену бу-
дунар былланнаахтар. Оюу
бааһинай хаһаайкыста-
тын асочиннаа сүрүн-
нүө. Оттоон булуута-көкө-
тинтэ тус бааһинайдар
ирээтэра. Сорохтор оюу-
ха тибелөрүн улаахынн
системка дылы туоруу-
нуктар, оттоон сорохтор
калин атык оройуонна от-
тоон сүтэриммиттар. Хо-
лобур, «Санда» дин
Андреевтар бааһинай ха-
һаайкыбадара Баарийа-
га тиннэн арылах күннэ
19 оту туруоран кэлбит.
Быһата, бэйэ баһын бэйэ
бас билиин буолла да,
бааһинайы эмээ ким
виастаадынан итинник
эрдэс Ити гыан бүгүн

онгук дымга-хүнгэ бар-
бмт биш да хааайгы-
ба суох. Нэли зэвнэх мол-
тох үүбүүтэх дымга
күрү бааһынай хааайгы-
тыбалара «эснэхтэрэ»
дигр билгээзэин олобо
суога кустэр.

Оттоон бүтээт сүүрбэ-
чэ хонхун ийнгэр 10 сага
хотону туган үлгэдэ ки-
лэрбиттар. Итиларэ, бы-
на холуйан, 400-чээ сү-
лү хыстатмалма дээ-
буолар. Санаан көрүн,
урут 100-түү сүлү ки-
рх хотоннор хастны см-
сөхулалларын. Оттоо
манна нгн тутууларга мас-
от, техника көрдөө ба-
һылыгы бирдэ аралдын-
патахтар. Итилэртан ура-
ты сүлүлэр, түүрт баа-
һынай хаһааһыстыбаларын
сизенэрэ, урукку совхоз
үс хотонунан хыстатм-
алхатара. Ол ийнгэр, хо-
лобур, «Дьзарбаг» дили
Е. Е. Владимиров хаһаа-
һыстыбата манна субанна-
рын эрэ туруорар, оттоо
манһынтара малларынан
таргатыллыбыт. Итинин
300-чээ манһык сүлү,
250-ча һырай туох да
дьяһала ууразда суом
һыстык хотоннорутар баал-
лыбыттар. Манһыкка
комбинори, һырайгэ ол-
бу күннөргэ сизтала ту-
рар.

Килдэгнэлэр быйыл го-
сударствода 100-чээс то-
на эти, 350 тонна үүтү
туттарыахтаахтар. Итин-
тэй үүкээ сакаас 40-ча
тоннанын ымыллыбат ту-
руннах. Министрээ сэлпэ
рагтардинир нуун айыл-
лыгта холгутатыллыбыта
сайаанын үүт сыта намы
һада уонна бастаан баа-
һенан буолууларыгар үс
түүрт мй үүт-ас туттарыы-
ла охсубатада тааһыт.
Урут манна отдөлөнө,
аренднай предпритие бу-
лан мунуулаан олорор көм-
нөригэр сылга 400-чээс
тонна үүтү, 100-тэн тахса
тонна эти туттараллары-
нан буолларына, эти
ымыллыхтаах нэрбиндэр
онук улахан араастаһыы-
лара суох. Хайа уонна
буларыылыгы, быйылгы
мөккөх үүһүлээх дымла-
ры аманна туора соннонуу
«Госзаказ нунэ дөөн яэ-
тэх сүөнүбүт үүтүн кыт-
та туттарабыт. Айнаһы-
тыгар дагдалаан эрэ сии-
бит» — диир хаһайна ма-
на арыада суох. Ини-
лэртэй үгүстөрө сайдыы-
атын тэрилтэһэ үлэллэ-
лэриттэн тутулута суох
ынах маһан оттоһон кэл-
биттэр. Биллэһин Дарыан
үлэһитэн туора турбаттар.

күүс-көмө, түбэ буола
түрөттөр.

Урут совхоз колхозтүгөс
дөөлүлүмсыйыштын маңна
одох да суухтаабаттар.
Нәһилнз; баһылыга, ассо-
циация председатели Н. Г.
Михайлов күнөзди тэрэ-
һиң сүңсүлгөнтөн бука-
тын быһынан атың кэ-
зилгөх бопируостарына
дьярыктанар ынахтамгыт.
Нәһилнзгә одох-дөһөх
ханаһыгыбатын сууус-
латын үс киниттөн тэр-
нз бары государственнай,
производственной объек-
тарыңар сылаас бөрлалз
кым-туох соруктаагына
улаһиң-хамсы олоһаһо

Х х х
Огтон салангаврга бу-
катын атын хартыгна то-
нуулар. Манна 40-на ба-
хынай хаанаайгсгата тэ-
рилдэгт аатлаах. Олор-
гун бүгүн оннуларын да-
бууна идийтэр. «Урукку
совхоз наһа-кууһун то-
лоотхуугуна эрэ «бааһы-
наһынан» барар үһүбүт.
Ол амалыгатадына биш-
нүн сүөһүлэри бэйэбити
уопсайдаан нэбинэхтэрэ
үһү» диил нэрэн-сааран
балаһыанньаахтарын үн-
сэргинилэр. Оюн араа-
боннууостарын баһаарта-
ра дьон дьаалта баһылы-
га С. П. Макаров аанын
саппаттар эбит.

—Күн ахсын, маньш.
Сетевайдар, нолуон ин-
спекцията, аны ити сир-
комитета сурутунан дьа-
һал, бөлдөх кыһай-
олороллор. Министиргэр
тахсан үлэлээр суох.
Минна бу баар үс кил-
хас буолуохпутуй?—дир-
быыс булан кэпэтинибити
гэр С. И. Макаров.

[illegible]

С. СМЕРНИКОВА.

Арыгы
лицензиялаах
эрэ атыланыа

Оройуон дьаһалтатын баһылыга Н. С. Сивцев республика Үрдүкү Сэбиэтин Президиумун «Саха Республикатын сирингэр-уотугар арымны оҥоруу» ну уонна атыылааһыны бэрэдэктир туһунан» уурааҕын итинэн Прaвительство итинэи сибээстээн таһаарбыт дьаһаллары олоххо киллэрэи, лицензияны ылыахха дьэри арыгыны атыылааһыны бобор туһунан алтынны 2 күнүгэр уураах ылыныи. Оҕон оройуон территориятыгар баар лотребкооперация тэрилтэлэрэ уонна бас билии араас көрүҥнэрингэр киирбүт бары коммерческой структуралар оройуон дьаһалтатын аналлаах көгүлүи ылыахтарыгар дьэри арыгыны атыылааһына бобулунна. Көгүлү бизнэи саяабылыианналар киириилэриниэч көрөн быһаарылдыа. Маны тэҥэ дьаһалта баһылыга биир-дүһүлээн дьон арыгыны атыылааһынарын бопто. Нэһилиэктэр дьаһалтала-рын, ис дьыала оройуон-таабы отделии бу уурааҕы олоххо киллэрини кытаа-нах хонтуруолга ылаада-рыгар соруудахтаата.

ТЭРЭЭНИН СЕССИЯЛАР

Болтоно уонна Сыланг сельский Сэбиэттарин тарахһа сессияларыгар биир бопсуруос көрүлүмэ — Сэбиэттар председателлэрин быыбардааһын.

Сыланг сельский Сэбиэтин председателэ В. Н. Приволапкин атын үлэҕэ барбытынан, Сыланг сельсоветын председателинан бу пиннэс нэһилиэккэ сирин үлэлэрэ комиссия председателинан үлэһэбин, электронтехникер идэлээх **Петр Петрович Макаров** быыбарданна.

Болтоно сельский Сабитин председателини үлэ-
дэбит А. М. Сленцов идэтини оркуолаа үлэли
носте. Сельский Сабит председателини бу иинни
Хонтоо сельсовети бухгалтеряни үлэдэбит
Александра Егоровна Колесова талылына.

«CO» КОРП.

Аабаччы этни киллэрэр

КУОБАЛЫНЫ ЧӨЛҮГЭР ТҮНЭРИЭХХЭ

1989 снллаахха «Наука и жизнь» суруинал 8 №-гэр үйлээр аастахтарын ажсын жураан дымдар нэлэилээр үүсээн инэрину туһунал суруйбуттара, Хошбур, XV үйгээ 12 см азбит буоллагына, XIX үйгээ 40, XX-е үйгээ (1889—1889 ес.) 57 смга тэгнэспит. Вигин оройоммутугар улахан уу киризи ниннээди 1979 смга орто сөнүү 335,6 мм тэгнэспит. Оттон улахан уу кэлбит 1980 смгыгар ньһынгы сөнүү 140,9 мм этэ. Быйылгы жураайы смга ньһынгы сөнүү 98,8 мм тийибэтэ. Ичэхчыларга олодуран сылыктаатахха уонна быйылгы дьыл кирипте мөлтөөвүн, сөнүү түспөтөнүн эһиил даарам уу кэлбит буолла быһынылаах Кылаабынайа, сурувал суруярыгар дьүөрөлөөрө киһини дыһсинээр.

Көңилдер сурубалларынан, аны өссө үс сыз турданынхтаах. Ошон оро

буон нинин олохтоохторо аһыыр уонна туттар уубут туһунан тохкуйдуур-бут итиннэ уталытыллы-бат суһал дьаһаллары ыларбыт маада. Санитар-най өртүнэ Куодалы күөлэ туоллаагына чутас-таабы күөллэртэн саамай ордуутара буолуоҕа дин саныыбын, оһон ичч күөл уутун чөлүгөр түһэриэххэ дээн этиндээхтөө. Ой иһин бу ыйы аһарбанна бэлэмнээһин үлэтин саҥа-лыахха, Куодалы күөлүн суула буолууньахтары сибдэһиннэриэххэ, иһин сменанан үлэстээһин тэ-рийэн быһыттары түгүөх-хэ, Ордубут уута Куо-далыга уу нинэрэр тамадыһан төттөн хос үрүүһүн аһа түгүөхтээх.

Эннэл саас мүүү устар
ийтан сабалаан Наммаа-
рынкы уутун СНП нэсү-
хуһин Хомугуттага бэ-
рахтарышкха, Аара уу туо-
раан хайлбат гыин Хому-
туттаган кэлэр сүрбалэри
бүөлэтнэххэ уонна уутун

Куобалыга түһэриэххэ.
Итиннэхэ эбин Удахан
Куөл, Боруулаах уула-
рын Ныдылыга түһэр-
тиэххэ, дүөдэлэр уула-
рын абдыккэ эмиэ түһэ-
ныахха сөн, Ити ахтыллар
куөллөр ууларын харыс-
тыыр табыллыбат, сөн-
сөнөр түһата суох салгы-
га көтөн халдыахтара,
Угут дыллар өргүйдэхтэ-
ринэ үрөх сууһуугэр баар
куөллөр чөллөрүгэр түһэр
дылаахтаахтар.

Уу нэбилэнэнь олохун биир тыын болтуруоһунан буолла. Олун сир тоңиг дикэммит суулунан нэбилэринт табыллыбат. Суолу иһин тобула, бэлэмнэнип үлэни сыпарыта туруохтаахпыт. Алтынньыны быһыттары тутуу мыйпаан биллэрин туран, ёменанан үлэлээһини олохтуохха, атын наадалары дьаһаллары сүһаллыи ылаттыахха.

Д. ЛАЗАРЕВ,
оройсон бичуотгаах
гражданин.

МӨЛТӨХ ДОРУОБУЙАЛААХ ОБОЛОРГО

Бүлүү бөлөх оройуона-парыгар мөлтөх доруобу-йалаах оболор ахсааны-ра ээбит туурар. Үгэс кур-дун, кыштар уопсай үөрэх-оскуолатыгар үөрэнит-тэр эбэтэр сотору-сотору-анис баран үөрэхтэрин-быһаллар.

Бүлүү оройуонун дьа-һалтата мөлтөх доруобу-палаах оболорго: анаа-миник биридинлээн үө-рэтэ оскуолатын аһарга-быһаарда. Бу күнүргэ са-ла оскуолада 18 үө-рэниттэр кэлэн дьарыстана-арар. Үөрэниттэринэн-улахан оһыттаах учуутал-лар тардылыннылар.

Николай КРЫЛОВ.
(СИА).

Ийэ тыл сүмэтэ

УГУНЬА

Онон бастаан угуньяны бэйэтэ быһаармакка.

1991 с. олохун бүтүн-нүүтүн фольклору хому-бууга ааабыт Г. Е. Федо-ров «Сэргэ төрдүгэр сө-лөн» дигэн кинигэте та-хсыбыа. Онон А. П. Анд-ресва эмэхсин угуньяны манньк быһаарбыта су-руулабыт: «Угунья дигэн-этэрбэни кэтэр эрдэххэ-эт сиилин, дулаа сиилин күһүн хагардыбытын кэ-лэ үргээн хаһаанылар-эа. Ону этэрбэс иһисар-уган кэпсэлэр. Элбэх сый-гылаахтар сиилинэн угун-ьяланаалара. Ат дулаа-дигэн кийини түөһүн ты-дынан бадахтаах үрдүк-дулаа. Ол сирдэ олус-сэмэһас уонна бөвө-буолар ээ. Күһүн хөр-түһүн иһинэ дулаа сии-лин үртээн, түүтэхтээн-рэдэхтэ хаһаанар эһибит.

Дьахтар уруу дьэтигэр-төрүүр буолара, төрүүр-дэ этин. Сымнаһас буолан-буолуо, муоста тымны-стын улаханник тутара. Оһолотуу үксүн муостата-суох туруорбах балаа-һа төрүүрбүт. Онон ити-угунья от улахан туһа-лаада».

Кийи угуньяны төсө-смаһар. Онон кийи күн-

«Оһир угуньяа утатта-та» дигэн буолар.

Михаил Догордуурап «Анна Дорогунова» дигэн-сипитэх айымньытыгар-Самыйданаан кулуба ити-рон олорон: «Кара дьону-пымаар курдук саныбын, орто дьону уунна онго-тобул, бийи аһаары бо-кудуон уурдарабын» — дигэн кэпсэлэр. (манна-уунна дигэн угунья дьэ-лестнай санарыаллыта).

Ол араа угунья ити-курдук иһэр мөлтөбүтү-ахсаабыты баттанары-ата-һастанары көрдөрбөт. Хо-лобур, мумиут кийи, угуньятын уларыт-тыһына дьэ, өйүн-тойун-булуун, сулуун-ийини то-булаа барар дигэн итэ-рээт буар.

Ол аата угунья кийи-хэ ол угар сула ыйар-куустоох, астаах эбит.

Ити туһунан, холобур-«Кут-сүр» түмөтү сала-бааччыта П. Афанасьев-«Артыс» сурунаал 1990-с. 12-с күүмүрүгэр суру-йан турар. Угунья «этэр-мал» дигэн буолар.

Үгүс кинирик итэ-рээт абаһылаага эмчэ буар. Этэрбэһин угуньята суох

«Нэһилик саннаас өтө-оттонор сии» — Ол оттон-тиниймэт маалларга, ха-балаа-бырыһаһына да-буоллар, саллаан ити-аһаарып сыйт таһаарар-отторун биэрмэлэр. Ол-иһин, оту, уган-мээрэйдээ-биэрар сирдэрэ буолан, Угунья Күрүү дигэн-ааттабыттар».

Ол аата угунья — оту-утар сир.

Иһинэ гынан тыдыт-төрүт олодо ук дигэн буол-лар. Ол онон иһин дигэн-сэдэхтик туттулар, сый-һарын састыбыт.

Багарымы Сула.

МАХТАНАБЫТ

Күндүтүк саныыр кэр-гэмин, аһабытын Спири-донен Николай Сергееви-чи тинэх суолугар аһаарар-ырахан, кутурданыах-күүмүтүгэр көмүс угуо-дун көтөхсөн, күүс-көмө, субаама буолбут Амма-өртө оскуолатын коллен-тивнагар дьуогэлэрбэр, ай-махтарбар махталбын ти-эрдэбин.

Людмила СПИРИДО-НОВА уонна оболор.

Уустук техниканы уон-на чаһыны өрөмүөнүгүр-маастардар уурайыттар-ынан, өрөмүөнүгэ биэр-бит прибордарытын, ча-һыларытын алтыннык хас-модулатин бэтигисатин ахсын эбиэттэн иһэһэ кэ-лэн — оноһуллубуттан-эбэтэр оноһуллубата-ыт-тан тутулуга суох ыйар-һытыгар.

Бийлыбыт болдьох-көһүтүтүн хаһык Дараны-претесия быһылыа-суола.

«Рембыттехника»-администрацията.

АТАСТАҕАБЫН:

— байтаһын ынады ту-руору сана коляскалаах-мотоциклга эбэтэр стенка-һа.

— ололоох ынады «Урал» мотоциклга эбэтэр-атык көһэһиниэ.

Чурапчы сэл. Ярослав-ский уул, 12/1 Данилов-Михаил Афанасьевичтын-үлэ чаһыан көһүтүтүн-билэриниһигэр.

АТЫЛЫБЫН:

— суһаллык «Мипер»-мотоциклы. Тел. 22-158.

Левин орденнаах механизатор-КАРДАШЕВСКАЯ Аполлон Николаевич-өлбүтүнэн кыһыгар Одьулуннаады дьаһыла-сад суоттук кассирьтар Вера Аполлоновна, уолугар Аполлон Аполлонович Кардашевский-дарга, сииһиригэр дириг кутурданыарын бил-лэрэллэр.

— народнай депутаттар оройуоннаады Сэ-бэттэро, оройуон дьаһалтата.

— Одьулун сельскэй Сэбэтэ, нэһилик дьаһалтата, баһынайдар ассоциациялара.

— Чурапчытаагы 13 №-дээх профтехучили-ще коллектива.

— өрөмүөнүгүр-техническэй предприятие ад-министрацията, профкома.

— Вера Аполлоновнаа биһргэ үөрэнит дьуогэлэро, таһаарыстара.

ДОГОРДУРОВ Михаил Михайлович-өлбүтүнэн дириг кутурданыарын тиэрдэллэр.

— убайыгар тутар участвик начальнигар-Догордуов Станислав Михайловичка участвик-коллектива.

— убайыгар Догордуов Александр Михай-ловичка баһаартан быһыһар этэрээт коллен-тива.

— Станислав Михайловичка, иһин көргөһи-гар Догордуова Ина Ивзюнова, аймахтары-гар Карповтар, Ефремовтар, Максимовтар, Чи-гичинаровтар, Неустровтар, Макаровтар, Ка-лачевтар.

— көргөһигар Тоһоа, ололоругар Устяба, Акенинба, Миһаба, эдьиһидэригэр Устиньяба, убайдарыгар, аймахтарыгар, чутас дьоннору-гар биһргэ үөһэбэит, үөрэнит доһотторо.

— күтүөттэригар Станислав Михайловичка, иһин дьэ көргөттэригар, аймахтарыгар Спи-ридоновтар, Т. С. Кононова, Зыряновтар.

13 №-дээх Чурапчытаагы ПТУ коллективэ-училище преподавателэ Дьячовская Галина-Максимовнаа таһаллаах аһата үлэ, сэри-ветерана

ИВАНОВ Максим Васильевич-уһун ыарахан ыарыһтан өлбүтүнэн дириг-кутурданын тириэрдер.

ПРОВЕРЬТЕ ПРАВИЛЬНОСТЬ ОФОРМЛЕНИЯ АБОНЕМЕНТА!

На абонементе должен быть проставлен оттиск кассовой машины.

При оформлении подписки (переадресовки) без кассовой машины на абонементе проставляется оттиск календарного штемпеля отделения связи. В этом случае абонент выда-ется подписчику с квитанцией об оплате стоимости подпис-ки (переадресовки).

Для оформления подписки на газету или журнал, а так-же для переадресовки издания бланк абонемента с дос-тавочной карточкой заполняется подписчиком чернилами, разборчиво, без сокращений, в соответствии с условиями, изложенными в каталогах Союзпечати.

Заполнение месячных клеток при переадресовании изда-ния, а также клетки «ИВ-МЕСТО» производится работни-ками предприятий связи и Союзпечати.

Редактор П. И. ПОПОВ.
НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапча, ул. Карла-Маркса, 26 кв. ТЕЛЕФОНЫ: редактор-11-332, отдел-21-285, общий-21-505.

Учредители (соучредители) газеты «Сага олох» — Министерство печати и-массовой информации Республики Саха (Якутия), Редакция, Местная-администрация района, Районный Совет народных депутатов.
Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и-«бббббб». Индекс газеты 54987. Объем — 1 усл. печ. лист. Тираж — 3384.